

UNESCO tegevus seoses Venemaa algatatud sõjaga Ukrainas

15.–16. märtsil toimus UNESCO täitevkoogu 7. eriistung, mis oli kokku kutsutud erakorraliselt seoses Venemaa agressiooniga Ukraina vastu. Täitevkoogu võttis vastu agressiooni hukka mõistva [otsuse](#). UNESCO on avanud Ukraina kultuuri, hariduse ja teaduse toetamiseks eraldi arve, kuhu saavad annetusi teha kõik liikmesriigid, ning tegeleb ka ajakirjanike kaitse teemadega Ukrainas. Enam kui 35 UNESCO rahvuslikku komisjoni kirjutas alla [deklaratsioonile](#), millega UNESCO rahvuslikud komisjonid mõistavad karmilt hukka Venemaa Föderatsiooni rünnaku Ukrainale.



Haagi konventsiooni II protokollu komitee erakorraline Ukraina-teemaline istung

Eesti ettepanekul ja 2/3 komitee liikmete toetusel toimus 18. märtsil UNESCOs relvakonflikti korral kultuuriväärtuste kaitse komitee erakorraline istung. Veebi vahendusel võttis osa ka Ukraina asekultuuriminister, kes tutvustas kohapealset olukorda. Komitee võttis vastu Venemaa Föderatsiooni agressiooni hukkamõistva [deklaratsiooni](#), eraldas Ukrainale erakorralist rahalist abi 50 000 dollarit kultuuripärandi kaitse tõhustamiseks ja arutas kultuuriväärtuste tõhustatud kaitse süsteemi rakendamist Ukrainas. Tõhustatud kaitse all olevate paikade ründajaid on võimalik kriminaalvastutusele võtta igas teise protokollu ratifitseerinud riigis. Ukraina koostab praegu nimekirja kultuuriväärtustest, millele nad soovivad erakorralist tõhustatud kaitset. Kui see valmib, kutsutakse kokku komitee uus erakorraline istung. Eestit esindasid istungil Kristel Urke kaitseministeeriumist ja Eike Eller Eesti alalisest esindusest UNESCO juures. Seisukohtade ettevalmistamisse panustasid ka

Janika Turu muinsuskaitseametist ja Margit Siim UNESCO ERKist.



Eike Eller ja Kristel Urke komitee istungil Pariisis

Eesti esindaja valiti UNESCO kultuuripärandi ekspertpaneeli

Ave Paulus keskkonnaametist valiti UNESCO II valimisgrupi esindajana ekspertpaneeli, mis hakkab arutama kliimamuutuste mõju maailmapärandi paikadele. 2023. aasta lõpuks valmib selle teemavaldkonna UNESCO tegevuspõhimõtteid koondav dokument, mis esitatakse maailmapärandi konventsiooni osalisriikide üldkogule kinnitamiseks.

Rahvusvaheline kongress „Juri Lotmani semiosfäär“ UNESCO egiidi all



unesco

Semiootiku, kirjandus- ja kultuuriteadlase
Juri Lotmani 100.
sünniaastapäev (1922-1993)
Tähistatakse koostöös
UNESCOga

25.–28. veebruarini toimus Tallinnas ja Tartus rahvusvaheline kongress „Juri Lotmani semiosfäär“. Kongress on koos UNESCOga tähistatava Juri Lotmani 100. sünniaastapäeva programmi peasündmus, mis tõi kohale oma eriala tippteadlased Eestist ning välismaalt. Plenaarsinejate loengud kanti üle ka ERRi kultuuriportaalis.

Kongress oli pühendatud Juri Lotmani semiosfääri mõistele ning tema teadustööst jätkuvalt tärvavatele inspireerivatele dialoogiavenüüdele. Aasta jooksul on kavas veel mitmeid Juri Lotmaniga seotud sündmusi. 4. veebruarist on ERMis avatud väljapanek "Rännak Lotmani semiosfääris", mida esitletakse hiljem mitmes Euroopa linnas. Plaanis on ka temaga seotud publikatsioonide avaldamine, seminarid ja teatrilavastus. Esindusliku aastapäeva [programmi](#) panid kokku Eesti Semiootika Selts, Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool.

Muusikalinn Tallinna nõukogu esimene koosolek

16. märtsil toimus muusikalinn Tallinna nõukogu esimene koosolek. Tallinn võeti UNESCO muusikalinnade võrgustikku 2021. aastal ning 2022. aasta algul moodustati muusika esindusorganisatsioonidest linnale nõuandev kogu. Esimesel koosolekul arutati Tallinna muusikastrateegia 2022–2025 teemaprogramme ning võimalikke rahaeraldusi. Tallinn on planeerinud 2022. aastal muusikalinna eelarveks 300 000 eurot

Eesti suursaadik UNESCO juures Priit Pallum andis üle volikirja

Eesti suursaadik UNESCO juures Priit Pallum andis 2. veebruaril üle oma volikirja UNESCO peasekretärile Audrey Azoulayle.

Volikirja üleandmise tseremooniale järgnenud vestluses arutasid Pallum ja Azoulay Eesti jaoks olulisi teemasid UNESCOs, nagu kultuuripärandi kaitse, hariduskonventsioonid ja teaduskoostöö ning inimõiguste ja soolise võrdsuslikkuse edendamine. Suursaadik Pallum rõhutas UNESCO olulist rolli ajakirjanike turvalisuse ja sõnavabaduse kaitsel ning

kinnitas Eesti toetust organisatsiooni mandaadile.

Priit Pallum on varem olnud Eesti suursaadik ÜRO ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide juures Genfis ning Eesti alaline esindaja Maailma Kaubandusorganisatsiooni juures. 2018–2021 oli ta suursaadik Kreekas, Küprosel ja Albaanias. Möödunud aastal nimetas president Kersti Kaljulaid ta suursaadikuks OECD ja UNESCO juures, asukohaga Pariisis.



Foto: © UNESCO/Christelle Alix

UNESCO ERKi uus haridusprogrammide koordinaator

Jaanuari keskpaigast on UNESCO ERKis ametis uus haridusprogrammide koordinaator Hanna-Liis Kaarlõp, kes töötas selles ametis ka aastatel 2013–2016. Ta on õppinud Tartu Ülikoolis ajalugu, töötanud koolis ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetajana ning on ametis lisaks ajaloo didaktika õppejõuna Tallinna Ülikoolis. Kolleeg Madli Kumpas pühendub sellest aastast rohkem arengukoostöö ja Aafrika suunale.

Järgmise noore vabatahtliku lähetus eSwatinisse sai alguse

16. märtsil jõudis eSwatinisse UNESCO ERKi vabatahtlik Meelike Terasmaa. Meelike töötab eSwatinis Eesti ja eSwatini rahvuslike komisjonide koostöö raames ning lähetus eSwatini rahvuslikku komisjoni kestab neli nädalat. Meelikese peamised tegevused eSwatinis on haridusekesksed – sel ajal toimuvad komisjonide koostöös ja ERKi

rahalisel toel eSwatini ühendkoolide aastakonverents, kestlikku arengut toetava hariduse kooliprojektide auhinna väljakuulutamise, eSwatini maapiirkonna-koolide võimestamine ja sidumine Eesti sõpruskoolide projekti, robotikakoolitused ja -huviringi piloteerimine kolmes eSwatini koolis jm. Meelike töötab igapäevaselt HARNOS eripedagoogika valdkonnas ja on juhendanud koolides robotika- ja spordiringe. Meelikese tegevusi eSwatini saab jälgida UNESCO ERKi Facebooki lehel.



Vabatahtlik Meelike Terasmaa teel eSwatini

Enne lähetust läbis Meelike UNESCOt tutvustava lühiprogrammi ja kohtus UNESCO teemadega seotud Eesti ekspertidega, kes tutvustasid UNESCO mandaati ja rahvuslike komisjonide tööd, "Inimene ja biosfäär" programmi, Eesti hariduspoliitika ja UNESCO seoseid, UNESCO ühendkoole ja õppetöe ning kultuuripärandi valdkonda. Ettevalmistus-programmi lõpetas jutuajamine 2019. aastal eSwatini käinud UNESCO ERKi vabatahtlikuga. Suur tänu kõigile, kes UNESCOt tutvustavasse lühiprogrammi panustasid: UNESCO ERKi sekretariaat ja

nõukogu esimees prof. Kristin Kuutma, Ulvika Hurt, Katrin Rein, Anna Linda Tomp, Lia Rosenberg, Kärt Leppik, Maria Ivanova ja Laura Toomaid.

Lõppes kandideerimine L'Oréal-UNESCO „Naised teaduses“ programmi

Lõppes kandideerimine L'Oréal-UNESCO „Naised teaduses“ noorte naisteadlaste Baltikumi programmi. Kokku laekus konkursile 78 avaldust, neist Eestist 22. Balti riikide naisteadlastele antakse kokku seitse 6000 euro suurust uurimistoetust, kaks neist Eesti naisteadlastele: üks uurimistoetus kuni 40-aastasele doktorikraadiga naisteadlasele oma uuringute elluviimiseks ja teine kuni 40-aastasele naisdoktorandile oma doktoritöö aluseks olevate uuringute lõpetamiseks. Lisaks nomineeritakse igast Balti riigist üks auhinnasaaja L'Oréali ja UNESCO rahvusvahelisele tõusvate talentide ühiskonkursile (International Rising Talent). Toetuse saajad selguvad aprilli lõpuks.

Programmi said kandideerida naisteadlased, kelle uuringud kuuluvad arvuti-, info- ja tehnikateaduste, loodus- ja keskkonnateaduste, matemaatika, füüsika ja materjaliteaduste valdkonda. Kuna eelnevatel aastatel on enam kui kolmveerand taotlustest olnud füüsikas, loodus-, keskkonna- ja tehnikateadustes, siis sel aastal oodati eriti osalema neid, kelle peamine uurimisvaldkond on matemaatika, arvuti- ja infoteadused.

Ülemaailmne „Naised teaduses“ programm loodi 1998. aastal. Eestis hakati „Naised teaduses“ auhindu välja andma kuus aastat tagasi. Selle tunnustuse on seni saanud kaheksa säravat naisteadlast: dr Els Heinsalu, prof Karin Kogermann, prof Tuul Sepp, dr Kaarin Parts, prof Maarja Grossberg, dr Lisandra Marina Da Rocha Meneses-Nandha, prof Kaija Põhako-Esko ja Mari-Ann Lind.

L'Oréal Baltic „Naised teaduses“ algatus on ainus toetusprogramm Baltikumis, mis toetab koostöös UNESCO Eesti rahvusliku komisjoni ja Eesti Teaduste Akadeemiaga naisteadlaste ametialast arengut ja nende jaoks oluliste eesmärkide saavutamist. Baltikumi programm

on kasvanud välja ülemaailmsest „Naised teaduses“ programmist, mis loodi UNESCO ja L’Oreali koostöös 1998. aastal, et suurendada naisteadlaste arvu ja edendada soolist võrdõiguslikkust teadusmaailmas.

Eesti õpilased võitsid rahvusvahelisel UNESCO ühendkoolide konkursil preemia

Tallinna 32. Keskkooli õpilased Timo Lipp ja Jan-Markus Maasepp võitsid rahvusvahelisel UNESCO ühendkoolide konkursil „Kui heli loob pildi!“ žürii preemia. Konkursiga tähistati UNESCO helinädalat ning selle käigus tuli osalejatel luua lühifilm helilooja Gabriel Yaredi loodud originaalheliriba. Õpilaste loodud sotsiaalkriitiline lühifilm keskendus hasartmängusõltuvusele.

Konkurss „Kui heli loob pildi!“ (When Sound Creates Image!) loodi 2018. aastal. Konkursi raames laseb UNESCO igal aastal luua heliloojatel originaalheliriba, mille põhjal kutsutakse koole lühifilme looma. Lühifilmis tuleb õpilastel kasutada heliriba muutmata kujul, kuid pildi ja kasutatavate tehnikate (tegevus, animatsioon jne) osas on osalejatele antud vabadus.

UNESCO ühendkoolide ja Läänemere Projekti võrgustiku tegevused

5.veebruari toimus Tartu loodusmajas haridusliku mängu „Mission Z: One last chance“ läbimäng koos UNESCO ühendkoolide võrgustiku õpetajate ja teiste huvitatud haridustöötajatega. Päeva viisid läbi Joakim Arnoy Norrast ja Javi Quilez Hispaaniast. Antud mäng valmis Borderline Boardgame Erasmus+ projekti raames 2014–2016 ning nüüdseks on mängukogemust saanud paljud haridustöötajad ja õpilased üle Euroopa. Mängus käsitletakse säästliku ressursikasutuse, konflikti ja rahu, rände ja territooriumide hõivamise teemasid ning see on suurepärase viisi rahu ja kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks vajalike väärtushoiakute testimiseks ja kujundamiseks. Mäng eestindatakse ning täiendatakse kliimamuutuste teemal käesoleva aasta lõpuks.

Veebruaris said võrgustikus osalevate koolide õpilased osa võtta Läänemere Projekti linnuviktoriinist, mida korraldati koostöös Eesti Ornitoloogiaühingu, Tallinna Linnuklubi, Eru Lahe Rannarahva Seltsi ja Tallina Loomaaiaiga. Linnuviktoriinist võttis osa 878 õpilast 93 erinevast koolist. Parimate tulemustega osalejad said auhinnaks loomaaia pääsmeid, EOÜ linnuteemalisi raamatuid või kutse osaleda suvisel Läänemere Projekti purjeka ekspeditsioonil Soome saarestikku.

15. veebruaril tunnustati sündmuse „Maailmakool tänab!“ raames parimaid maailmapäevade korraldajaid ning noortekonkursil osalejaid. Maailmapäevade 2021/2022 konkursile esitatud sündmusi korraldati koolides, lasteaedades ja huvikoolides Eesti erinevais paigus. Kesksed teemad olid sel õppeaastal kliimamuutused ja ränne. Peaauhinna võitis Värskas Gümnaasiumi projekt „Avasta Aafrikat“. Nädala jooksul toimus koolis mitmekülgne programm, mille raames õpiti tundma Aafrika kirjandust, kunsti, kliima- ja rändeprobleeme, araabia keelt, ajalugu ja palju muud. Tegevusi viidi läbi kõigis kooliastmetes ja koostöös erinevate aineõpetajate ning partneritega. Maailmapäevade eriauhinnad pälvisid Tallinna Inglise Kolledž, Kohtla-Järve Maleva Põhikool ja Tamsalu Gümnaasium.



*Peaauhinna sai Helena Elgindy
Värskas Gümnaasiumist.
Foto: Tiina Oja*

3.–5. märtsil toimus Läänemere Projekti (BSP) võrgustiku konverents Taanis, kuhu olid kutsutud võrgustiku koordinaatorid, õpetajad ja õpilased kaheksast Läänemere-äärsest riigist.

Eestist osalesid üritusel projekti koordinaator Maria Ivanova ning Tartu Jaan Poska Gümnaasiumi õpilane Kirke Relve. Kohtumise üks põhieesmärk oli leida ideid, kuidas õpilasi veelgi enam Läänemere Projekti tegevustesse kaasata. Kohtumise tulemusena hakatakse koos õpilastega arendama välja UNESCO ühendkoolide ja Läänemere Projekti võrgustiku noortekogu. Kohtumisel anti rahvusvaheline koordineerimine Soomelt üle Taanile ja Saksamaale, kes juhendavad järgmisel aastal võrgustiku rahvusvahelist koostööd.

18. ja 25. märtsil toimusid ÜRO matket tutvustavad piirkondlikud sündmused Tallinna Humanitaargümnaasiumis ja Narva Soldino Gümnaasiumis. Tallinnas toimunud sündmusel osales üle 30 õpilase kümnest koolist: Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasium, Tallinna Pae Gümnaasium, Kadrioru Saksa Gümnaasium, Tallinna Läänemere Gümnaasium, Tallinna Humanitaargümnaasium, Tartu Raatuse Kool, Tallinna 32. Keskkool, Saku Gümnaasium, Noarootsi Gümnaasium ja Tallinna Inglise Kolledž. Narva Soldino Gümnaasiumis toimunud sündmusel osalesid enam kui 30 õpilast Narva Vanalinna Riigikoolist ning Narva Soldino Gümnaasiumist.

Sündmused korraldas MTÜ Mondo, läbiviijateks olid Estonian Model United Nations vabatahtlikud Andrei Pankratov ja Liisa Salekešina. Eelmise aasta osaleja kogemust jagas Tallinna Inglise Kolledži õpilane Anna Linda Elvre. ÜRO matkel osalemine annab õpilastele võimaluse end inglise keeles väljendada, omandada uut sõnavara, saada rohkem teada ÜRO erinevate komiteede olemusest ja tööst ning globaalsetest probleemidest, mis riikide koostöös lahendamist vajavad. Sündmuste läbiviimist toetab välisministeerium.



*Põnev päev Tallinna Humanitaargümnaasiumis
Foto: Anna Zavolner*

KALENDER

15.03-13.04.2022

[UNESCO ERKi vabatahtliku Meelike Terasmaa lähetus eSwatinisse](#)

29.-30.03.2022

[Eesti ja eSwatini koostöös toimuv eSwatini UNESCO ühendkoolide aastakonverents](#)

30.03-13.04.2022

[UNESCO täitevkoogu istung Pariisis](#)

28.04-01.05.2022

[ÜRO matke Kilingi-Nõmme gümnaasiumis](#)

8.-10.05.2022

[Euroopa rahvuslike komisjonide kohtumine Reykjavikis](#)

18.-20.05.2022

[Üleilmne kõrghariduskonverents WHEC2022 Barcelonas](#)

28.-30.09.2022

[UNESCO-MONDIACULT konverents Mexico Citys](#)

28.11-03.12.2022

[Vaimse pärandi komitee istung](#)